

ἂ ἐπὶ τοῦ ἐκείνου ὅστις ἀλλάξει σίτον εἰς τὰ ἐρείπια ἐκεῖνα ἀφοῦ ὅλοι οἱ μῦς ἐγκαταλείπουν τὸν μύλον του, ἐπέλεξε φαεινῶς ὁ Πειρατής· ὁ δὲ Οὐτίλδερ μαιδιῶν κατήλθε τὴν κλίμακα καὶ ἀκολουθήσας τὸν παῖδα εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ πλοίου, ἀφῆκεν οὕτω τὸν νέον του κύριον καὶ ἀρχηγὸν μόνον διακάτοχον τοῦ πολυτελοῦς ἐκείνου θαλάμου. (ἀκολουθεῖ)

ΠΕΡΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ

ΕΛΛΗΝΩΝ.

(Συνέχεια ἴδε φυλ. 61.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν λοιπῶν λαῶν τῆς

Στερεᾶς Ἑλλάδος.

§. πρῶτος.

Περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν Βοιωτῶν.

Ἡ Βοιωτία ἡ κεντρικὴ αὐτῆς χώρα, ὑπῆρξε παλαιότερον τὸ θέατρον τῶν περισσοτέρων μαχῶν τῆς ἑλλάδος, αἵτινες ἀπαντῶνται εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἐπαμινώνδας ἐπωνόμαζεν αὐτὴν « Ὀρχήστραν Ἀρεῶς » ὠνομάσθη δὲ οὕτως ὑπὸ Βοιωτοῦ τοῦ Ἰτάνου.

Οἱ Βοιωτοὶ ὥς καὶ οἱ λοιποὶ λαοὶ τῆς Ἑλλάδος ἔμενον ἐπὶ αἰῶνας ἴσως εἰς ἀγρίαν κατάστασιν, πρῶτος δὲ ὅστις ἤνωσεν αὐτοὺς ὑπὸ μίαν διοίκησιν ὑπῆρξεν ὁ φοῖνιξ ἢ ὁ Αἰγύπτιος Κадμος, ὅστις ἔμοιβε μὲ τὰ γράμματα τὰ ὅποια ἔφερεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐδίδαξε καὶ βάσεις στερεωτέρας θρησκείας καὶ ἠθικῆς, γεωργίας, μουσικῆς, ποιήσεως καὶ τεχνῶν τινων καὶ ὅστις ἐπολίτισεν αὐτοὺς πολὺ πρότερον ἢ οἱ ἄλλοι κατακτεταὶ τοὺς ἄλλους λαοὺς τῆς Ἑλλάδος, συστήσας πολίτευμα ἐπιτηδεύματον συμβιβάζον τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου μὲ τὰ δικαιώματα τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκ τῶν τεχνῶν διδάξας σπουδαιότερον τὴν ἐμπορίαν ἥτις ἐπλούτισεν ἀκολουθῶς τὸν λαὸν καὶ τὴν ἀμπελοφυτείαν ἥτις πρῶτον ἐνταῦθα εἰσῆλθον

Μετὰ τὸν Κάδμον ἐβασίλευσαν εἰς Βοιωτίαν διάφοροι βασιλεῖς· οἵτινες διαίρεσαν τοὺς πολίτας ὥς καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας εἰς τρεῖς κλάσεις τῶν πολιτῶν, τῶν μετοίκων καὶ τῶν δούλων καὶ οἵτινες ἐπεξέτεινον τὴν παιδείαν, τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας καὶ ἐξευγένισαν τοὺς κατοίκους, ἐπὶ δὲ τοῦ Ξίνθου τελευταίου τῶν βασιλέων τῆς, ἐκνήρυχθη ἡ δημοκρατία ἥτις διήρκεσε μέχρι τῆς ὑποδουλώσεώς των.

Αἱ Θῆβαι, μία τῶν ἀξιολογωτέρων τῆς Ἑλλάδος πόλεων, ἦτον ἡ πρωτεύουσα τῆς Βοιωτίας. Εἰς ταύτην αἱ λοιπαὶ πόλεις ἐστειλλον πρέσβεις διὰ

τὴν σύνοδον τὴν συγκροτούμενην κατ' ἔτος, ἥτις ἀπεφάσιζε περὶ ὧν τῶν ὑποθέσεων τοῦ ἔθνους, αἱ ὅποιαι καθυπεβάλλοντο προηγουμένως εἰς τὴν εἰσήγησιν τεσσάρων συμβουλίων, τὰ ὅποια ἐπιστάτουν εἰς τὴν διανομὴν τῆς Δικαιοσύνης, εἰς τὴν εἰσπραξίν τῶν φόρων, εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῆς νεολαίας καὶ εἰς τὴν διοίκησιν τῆς πολιτείας. Εἰς τὴν σύνοδον προέδρευον ἔνδεκα ἀρχηγοὶ κατ' ἔτος, Βοιωτάρχαι καλούμενοι, οἵτινες εἶχον μεγίστην ἐπιρροὴν εἰς τὰς διασκέψεις καὶ ἀποφάσεις τῆς συνόδου καὶ οἵτινες ἐδιοίκουν καὶ τὸν στρατὸν, ἐπειδὴ δὲ οἱ Βοιωτάρχαι οὗτοι ἐξελέγοντο μεταξὺ τῶν σοφωτέρων, ἠθικωτέρων καὶ πλουσιωτέρων πολιτῶν καὶ ἔνεκιν τῆς ἰσχύος αὐτῶν ἦσαν ἐπικίνδυνοι, οἱ Νομοθέται εἶχον ἀποφασίσει διὰ ἅμα ἔλθῃ τὸ ἔτος τῆς Βοιωταρχίας αὐτῶν ὥφειλον ἐπὶ ποινῇ θανάτου νὰ παραιτῶνται τῆς θέσεως ταύτης αἰκειοθελῶς.

Εἰς Θῆβας ὑπῆρχον διάφορα διδασκῆρια μεγάλα· ὡς τὸ Γυμνάσιον καὶ τὸ στάδιον τοῦ Ἡρακλέους, τὸ θέατρον, τὸ γυμνάσιον, τὸ στάδιον καὶ τὸ ἡρώιον τοῦ Ἰολάου πρὸ τῶν πυλῶν τῶν Προικίδων, εἰς τὰ ὅποια ἐφοῖτα ἡ νεολαία ἵνα διδαχθῇ νὰ γίνηται ἀνδρεία κατὰ τὸ σῶμα διὰ τῶν διαφόρων γυμνάσεων καὶ ἠνάρετος τὴν ψυχὴν διὰ τῶν μαθημάτων τὰ ὅποια οἱ σοφοὶ διδάσκαλοι τῶν Θηβῶν ἐνόμιζον ἀναγκαῖα. Στοά τις μεγαλοπρεπεστάτη εἰς ἣν συναθροίζοντο οἱ πολῖται διὰ νὰ ποιῶσι λόγον περὶ μουσικῆς καὶ ποιήσεως ἐνώπιον τῶν νέων, οἵτινες σωτηριώδεις συμβουλὰς ἤκουσαν πολλάκις καὶ ἵπποδρόμιον εἰς τὸ ὅποιον ἐδίδασκοντο οἱ ἵππικοὶ ἀγῶνες.

Οἱ Βοιωτοὶ ἠθισθέντες ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεώς των εἰς σταθερὰν καὶ διαρκῆ διοίκησιν, κατεστάθησαν ἀνδρεῖοι καὶ γενναῖοι πολεμισταί, μὴ φοβούμενοι νὰ πολεμῶσι καὶ μὲ τοὺς Λακεδαιμονίους αὐτοὺς τοὺς ὁποίους πολλάκις ἐνίκησαν, κατηγόρουνται ὁμῶς ἀπὸ τινος συγγραφεῖς ὡς δόλιοι, ἀλαζόνες, ἄδικοι, νωθροὶ καὶ εὐήθεις, ἄλλοι ὁμῶς λέγουσιν ὅτι ἦσαν καὶ πιστοὶ, καὶ δίκαιοι, καὶ ἀγαθοὶ καὶ φιλόξενοι. Ὁ δὲ Δικαίταρχος λέγει· « οἱ δὲ ἐνοικούντες εἰς Τάναγραν ταῖς μὲν οἰσίαις λαμπροί, ταῖς δὲ βίοις λιτοί, πάντες γεωργοὶ οὐκ ἐργάται, δικαιοσύνην, πίστιν, ξενίαν, ἀγαθοὶ διαφυλάττει· τοῖς δεομένοις τῶν πολιτῶν καὶ τοῖς στεichoπλανήταις τῶν ἀποδημητικῶν, ἀφ' ὧν ἐχουσιν, ἀπαρχόμενοί τε καὶ ἐλευθέρως μεταδιδόντες· ἀλλότριον πάσης ἀδίκου πλεονεξίας· καὶ ἐνδιατρίψει δὲ ξένοις ἀσφαλεστάτη πόλις τῶν κατὰ τὴν Βοιωτίαν· ἀπεστι γὰρ αὐθέκαστος τις καὶ παρὰύστηρος μισοπονηρία, διὰ τὴν τῶν κατοικούντων αὐτάρκειάν τε καὶ φιλεργίαν· προσπαθείαν γὰρ πρὸς τι γένος ἀκρασίας ἥμιστα ἐν ταύτῃ τῇ πόλει κατενόησα, δι' ἣν ὡσεπιτοπλὺ τὰ μέγιστα γίνεται ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἀδικήματα· οὗ γὰρ βίος ἐστὶν ἱκανὸς, προσπάθεια πρὸς κέρδος οὐ φύεται, χαλεπὸν παρὰ τούτοις ἐγγίνεσθαι πονηρίαν. » καὶ δὲ πόλις τῶν Ἑλλήνων οἰκία Θηβῶν ἐστὶ, μεταβο-

λῶν ἐργασία τελωνῶν ἀνυπερβλήτος· πλεονεξία, ἐκ πολλῶν χρόνων ἀνεπιθέτω τῇ πονηρίᾳ συντεθραμμένη· τελευτοῦσι γὰρ καὶ τὰ μέλλοντα πρὸς αὐτοὺς εἰσαγεσθαι· οἱ πολλοὶ αὐτῶν τραχεῖς ἐν ταῖς ὁμιλίαις τοῦ συνετοῦ· ἐπανελόμενοι, ἀρνούμενοι τὸς Βοιωτοὺς· Ἀθηναῖοι εἰσι Βοιωτοί, διὸ καὶ ὁ Ξένων ἔλεγε.

Πάντες τελῶναι, πάντες εἰσὶν ἄρπαγες.

Κακὸν τέλος· γένοιτο τοῖς ὠρωπίοις.

Αἱ δὲ Θεσπιαὶ φιλοτιμίαν μὲν ἔχουσι μόνον ἀνδρῶν, καὶ ἀνδριάντας οὐ πεποιημένους, ἄλλο δὲ οὐδέν. Οἱ δὲ ἐνοικούντες εἰς Θήβας μεγαλόψυχοι καὶ θυμαστοὶ ταῖς κατὰ τὸν βίον εὐελπιστίαις θυκαῖ· δὲ καὶ ὕβρισται καὶ ὑπερήφανοι, πληκταῖ τε καὶ ἀδιάφοροι πρὸς πάντα ξένον καὶ δημότην· κατανωτισταὶ παντὸς δικαίου· πρὸς τὰ ἀμφισβητούμενα τῶν συναλλαγμάτων οὐ λόγῳ συνιστάμενοι, τὴν δ' ἐκ τοῦ θράσους καὶ τῶν χειρῶν προσάγοντες, βίαν τὰ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι γεγόμενα πρὸς αὐτοὺς, τοῖς δὲ ἀθληταῖς βίαια, εἰς τὴν δικαιολογίαν μεταφέροντες· διὸ καὶ αἱ δίκαι παρ' αὐτοῖς δι' ἑτῶν τοῦλάχιστον εἰσάγονται τριακοντα· ὁ γὰρ μνηστὴς ἐν τῷ πλήθει περὶ τίνος τοιούτου καὶ μὴ εὐθὺς ἀπάρας ἐκ τῆς Βοιωτίας, ἀλλὰ τὸν εἰλάχιστον μείνας ἐν τῇ πόλει χρόνον, μετ' οὐ πολὺ παρατηρηθεὶς νυκτὸς ὑπὸ τῶν οὐ βουλομένων τὰς δίκας συντελεῖσθαι, θανάτῳ βιβαίῳ ζημιούται· φόνοι δὲ παρ' αὐτοῖς διὰ τὰς τυχοῦσας γίνονται αἰτίαι· τοῦ μὲν ἀνδρὸς συμβαίνει τοιούτους εἶναι· διατρέχουσι δὲ τινες ἐν αὐτοῖς ἀξέλογοι, μεγαλόψυχοι, πάσης ἄξιαι φιλίας. Οἱ δὲ ἐνοικούντες εἰς Ἀθηλὸνα πάντες σχεδὸν ἀλιεῖς, ἀπ' ἀγκίστρων καὶ ἰχθύων, ἔτι δὲ καὶ πορφύρας καὶ σπόγγων τὸν βίον ἔχοντες· ἐν αἰγιαλοῖς τε καὶ φύκῃ καὶ καλύβαις καταγεγραγκότες· πύρροι τοῖς ὄψεσι, πάντες δὲ λεπτοί, τὰ δ' ἄκρα τῶν ὀνύχων καταβεβρωμένοι ταῖς κατὰ θάλατταν ἐργασίαις· προσπεπιθότες πορβομοῖς οἱ πλείστοι καὶ ναυπηγοί· τὴν δὲ χώραν οὖν οἷον ἐργαζόμενοι, ἀλλ' οὐδὲ ἔχοντες αὐτοὺς, φάσκοντες ἀπογόνους εἶναι Γλαύκου τοῦ Μαλασσίου, ὅτι ἀλιεὺς ἦν ὁμολογούμενος. Οἱ δὲ πολῖται τῶν Πλαταιῶν, οὐδὲν ἕτερον ἔχουσι λέγειν ἢ ὅτι Ἀθηναίων εἰσὶν ἄποικοι καὶ ὅτι τῶν Ἑλλήνων καὶ Περσῶν παρ' αὐτοῖς ἡ μάχη ἐγένετο· Εἰσὶ δὲ Ἀθηναῖοι Βοιωτοί. » Οἱ ἱδιοὶ δὲ Βοιωτοὶ ἔλεγον, ὅτι ἡ μὲν αἰσχροκέρδεια κατ' ὥκει εἰς ὠρωπὸν, ὁ δὲ φθόνος ἑσπερώσει τὴν καθέδραν αὐτοῦ εἰς Τάναγραν, τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιλογίας εἰς τὰς Θεσπίας, ἡ καταδυναστεία εἰς Θήβας, ἡ πλεονεξία εἰς Ἀθηδόναν, ὁ ψευδὴς ζῆλος εἰς τὴν Κορώνειαν, ὁ κουπατμός καὶ ἡ ἀλαζονία εἰς Πλαταιάς, ὁ πυρετός εἰς Ἀγχήστω, ἡ μωρία καὶ ἡ ἀναισθησία εἰς Ἀλίστρον, διὸ καὶ ὁ Φερικράτης ἔλεγεν·

Ἄν περ φρονῇς εὖ, φεῦγε τὴν Βοιωτίαν· ἀλλ' ἄρα τὰ αὐτὰ καὶ ἄλλα δὲν ἠδύναντο νὰ λέγῃ καὶ ἄλλαι πολλαὶ πόλεις τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ νόμοι τῶν Βοιωτῶν, ἦσαν καὶ ἅπλοιοι καὶ δίκαιοι, τινες μάλιστα ἐξ αὐτῶν τοὺς ἐτίμων τὰ μέγιστα. Κατ' αὐτοὺς οὐδεὶς τῶν πολιτῶν ἠδύνατο ν' ἀναβιβασθῇ εἰς ἀξίωμα τι· ἐὰν δὲν εἰδέναι πάντοτε χρηστὴν διαγωγὴν καὶ ἐὰν δὲν ἐδεῖκνεν ὅτι πρὸ δεκαετίας παρητήθη τῆς μερικῆς ἐμπορίας. Οὐδεὶς τῶν πολιτῶν ἠδύνατο νὰ ῥίπτῃ τὰ ἀρτίτοκα τέκνα του ὥς ἐγένετο πολλοῦ τοῦ Ἑλλάδος, ἀπ' ἐναντίας ὥρειλε νὰ τὰ περιποιῇται καὶ προστατεύῃ, ἀνατρέφων αὐτὰ συμφώνως μὲ τοὺς νόμους, ἐὰν δὲ ἀπεδείκνυνεν ὅτι δὲν ἦτον εἰς κατάστασιν ν' ἀναθρεψῇ αὐτὰ ὥς εἶδε τὰ παρέδιδεν εἰς τὴν ἀρχὴν ἧτις ἐφρόντιζε ν' ἀναθρεψῇ αὐτὰ ἀπὸ τὸν δημόσιον θησαυρόν. Πᾶς ζωγράφος, ἑρμογλύφος καὶ πᾶς ἄλλος τεχνίτης, ὅστις δὲν εἰργάζετο ἐπιμελῶς, ὅστις δὲν ἔποιε τὰ ἔργα του σεμνοπρεπῆ, καθυπεβάλλετο εἰς χρηματικὴν πεινήν. Πᾶς αἰχμάλωτος διεφυλάττετο μὲ τιμὴν καὶ προσοχὴν καὶ ἠδύνατο νὰ ἐξαγορασθῇ ἀπὸ τοῦ συγγενεῖς αὐτοῦ ἄκωλύτως. Πᾶς πολίτης ἐπὶ τινα χρόνον ἔπρεπε ν' ἀπέχη τῶν βαναύσων τεχνῶν.

Ἐκ τῶν κολοσσαίων ἔργων τὰ ὅποια μεταγενεστέρως ἐσώζοντο εἰς Βοιωτίαν, ὑποτίθεται ὅτι ἀπὸ ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς οἱ Βοιωτοὶ ἐγένοντο ἐπιτηδειότατοι τὴν ἄρδουσιν. Ἡ Βοιωτία ἧτις εἶναι ὥς μεγάλη τις λίμνη, περιεκυκλοῦτο ἀπὸ πολλὰ ὄρη τὰ ὅποια ἐγέννων διαφόρους ποταμούς, εἴτινες ἠνέοντο ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν Κωπαίδαν λίμνην καὶ ἔμενον ἐκεῖσε στάσιμα, διότι δὲν ὑπῆρχε διέξοδος τις, ἄρα ἡ πληθμονὴ τῶν ὑδάτων ἤθελε καλύψει τὴν Βοιωτίαν ὅλῃον κατ' ὅλγον, διὸ πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κατακλυσμοῦ τούτου οἱ Βοιωτοὶ ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ φέρωσιν ἀποκρύφους ἐξόδους τῶν ὑδάτων τούτων, ὅθεν ἐπειδὴ εἰς τὸ ἐγγύτερον πρὸς τὴν θάλασσαν μέρος ἡ Κωπαῖς ἀποπερατοῦτο εἰς τρεῖς κόλπους οἵτινες ἐκτείνοντο ἕως τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Πτόου, κειμένον μεταξὺ τῆς θάλασσης καὶ τῆς λίμνης ἀπεράσιον καὶ ἐκ πυθμένος κατέσκαψαν τοὺς κόλπους καὶ κατεσκεύασαν πληθοῖ· διὸ δὲν βαθέων καὶ πλαταιῶν, αἵτινες διεπέρασαν τὸ ὄρος καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ πλάτος καὶ εὐθὺς ἐπυρήσαντο τὴν διέξοδον τῶν ὑδάτων· αἵτινα δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ κατακλύσωσι τὸν τόπον. Δὲ νὰ καθαρίζονται δὲ αἱ δίοδοι αὗται κατεσκεύασαν ἀπὸ διάσταν εἰς διάσταν φρέατα ἀπείρου νὰ εἰπῶ οὕτω, βιθύτητος· Φρίττει τῷ ὄντι ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου συναισθανόμενος τὴν δυσκολίαν τοῦ τοιούτου ἐπιχειρήματος, καὶ θαυμάζει τὸν διαβατικὸν ἐκείνον· καὶ ἐφευρετικὸν νοῦν τὸν εὐρόντα τὸ κολοσσαῖον τοῦτο ἔργον, ὅστις εἶχε βεβαίως ἀνάγκην ἀπείρων χειρῶν καὶ θησαυρῶν καὶ ὅστις δὲν μνημονεύεται κατὰ δυστυχίαν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν.

Οἱ Βοιωτοὶ ὥς διατείνεται καὶ αὐτὸς ὁ Ἡρόδοτος· ἔκπαλαι μὲ ἔχασιν μεγάλην κατεγίνοντο εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν ποιμενικὴν, διὰ τοῦτο ἀναβιβασαν αὐτοὶ εἰς ὑψηλὴν περιοχὴν, δὲ ἡμέ-

λησαν δὲ καὶ τὴν ἐμπορίαν ἣτις ὡς προέβλε-
 βλεψεν ὁ Κάδμος, οὐ μικρὰς ὠφελείας προσή-
 νεγκεν εἰς τὸν τόπον, καθότι κατὰ τὸν Ἑφορον ἡ
 Βοιωτία μόνη ἐκ τῶν ὁμόρων ἐθνῶν τριθάλατ-
 τος ἦν καὶ λιμένων εὐπορεῖ πλειόνων· ἐπὶ μὲν
 τῷ Κρισσαίῳ κόλπῳ καὶ τῷ Κορινθιακῷ τὰ ἐκ
 τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας καὶ τῆς Λιβόνης δεχο-
 μένη· ἐπὶ δὲ τῶν πρὸς Εὐβοίαν μερῶν ἀφ' ἐκά-
 τερα τοῦ Εὐρίπου σχιζομένης τῆς παραλίας τῇ
 μὲν ἐπὶ τὴν Αὐλίδα καὶ Ταναγρακὴν, τῇ δ' ἐπὶ
 τὸν Σχλαγανέα καὶ τὴν Ἀνθηδόνα, τῇ μὲν εἶναι
 συνεχὴ τὴν κατ' Αἴγυπτον, καὶ Κύπρον καὶ τὰς
 νήσους, θάλασσαν τῇ δὲ τὴν κατὰ Μακεδόνας
 καὶ τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον· αὐτὴν
 δὲ μουσικὴν καὶ μάλιστα τὴν αὐλητικὴν περὶ ἧς
 Μάξιμος ὁ Τύριος λέγει· «Θηβαῖοι αὐλητικὴν ἐπι-
 τηδεύουσι καὶ ἔφ' ἡ δὲ αὐτῶν μουσα ἐπιχώριοι
 τοῖς Βοιωτοῖς»· καὶ τὴν ποίησιν ἐδιδάσκοντο νη-
 πίοθεν μὲν εἰς τὰς οἰκίας των, ἀκολουθῶς δὲ εἰς
 τὰ γυμνάσια τῆς πολιτείας ὅπου ἐκτενέστερον
 καὶ μεθοδικώτερον παρεδίδοντο ὅλα ἐν γένει τὰ
 μαθήματα τὰ ὅποια ἡ πολιτεία ὑπέβαλεν ὑπαχρεω-
 τικῶς εἰς τὴν νεολαίαν. Ἐκεῖ ἐφαίνοντο ὅλοι οἱ
 παῖδες διδασκόμενοι δημοσίως ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν
 τῶν συμβούλων τῆς ἐπικρατείας ὅλας τὰς σωμα-
 τικὰς ἀσκήσεις, οἵτινες καθιστῶσιν τὰ σώματα
 αὐτῶν εὖρωστα καὶ ἰσχυρὰ πρὸς ἀντιπαράταξιν
 τῶν κακουχιῶν, ἐκεῖ ἐδιδάσκοντο ἡ ἥθικὴ καὶ ἡ
 θρησκεία ὑπὸ τὰς διαφόρους αὐτῶν ἐπόψεις, ἐκεῖ
 ἐξηγουντο τὰ χρέη καὶ τὰ καθήκοντα πρακτι-
 κῶς καὶ θεωρητικῶς, ἐκεῖ τέλος αἱ τέχναι καὶ αἱ
 ἐπιστῆμαι μετοχτετεύοντο ἐκτενέστατα εἰς τὰς
 ψυχὰς τῶν μαθητῶν. Διὰ τὰ περιποιῶνται δὲ
 εἰς τοὺς νέους ἀμίλλαν, οἱ νομοθέται καθιέρω-
 σαν πάγκοινόν τινα ἑορτὴν καὶ ἀγῶνα εἰς τὸ
 ἱερὸν δάπος τῶν Μουσῶν, πλησίον τῆς πηγῆς Ἀ-
 γανίππης παρὰ τὰς Θεσπιάς, ὅπερ ἦτο πλήρες ἀπὸ
 ὠραιότατους κήπους, ἀπὸ ἀριστουργήματα τῶν
 ὠραίων τεχνῶν καὶ εἰς τὸ ὅποιον ὅλοι συνήγοντο
 καὶ ἀγωνίζοντο εἰς τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ποίη-
 σιν καὶ εἰς διάφορα ἄλλα μαθήματα καὶ ὁ νι-
 κῶν ἐστεφανοῦτο καὶ παρεπέμπετο οἴκαδε ἐν ἡ-
 χοῖς λύρας, κιθάρης, αὐλῶν καὶ ἄλλων μουσικῶν
 ὀργάνων. Ἐνταῦθα ἔλεγον οἱ Βοιωτοί, ὅτι ἐφί-
 λοντο περὶ μουσικῆς ὁ Ἀπόλλων καὶ ὁ Ἑρμῆς,
 ἐνταῦθα ἔλεγον ὅτι ἐμπνεύσθησαν τὰ ὠραία αὐ-
 τῶν ἔπη καὶ τὴν οὐράνιον μουσικὴν ἀρμονίαν,
 οἱ Θάμυρις, Ἀρίων, Ἡσίοδος καὶ Ὀρφεύς. Ἐνεκεν
 δὲ τῆς ἀμίλλης ταύτης, ἐγεννήθησαν εἰς Βοιω-
 τίαν πολλοὶ μεγάλοι ἄνδρες καὶ πολλοὶ ἐνδοχοὶ
 γυναῖκες, οἵτινες τιμᾶν τὴν Βοιωτίαν καὶ ὅλην
 τὴν Ἑλλάδα, διότι τις δὲν θαυμάζει εἰσέτι τὴν
 Κορίναν καὶ τὴν Μαρτίδα, τὸν Πίνδαρον τὸν Ζή-
 θον, τὸν Πελοπίδαν, τὸν Πρόνομον ὅστις πρῶτος
 αὐλῆσε τὰς ἀρμονίας ἐπὶ τῶν αὐλῶν καὶ τὸν Κλέωνα
 ὅστις ἐξημέτερεν ὁ δοκιμώτερος ψάλτης τοῦ
 αἰῶνος τοῦ καὶ διὰ τὸν ὅποιον ὁ Ἀθηναῖος ἐποίη-
 σε τὸν ἐξῆς πανηγυρικόν.

«Πυθέα υἱὸς δὲ ἔστι Κλέων Θηβαῖος ἀειδὼς
 οἱ πλείστους θνητῶν ἀμφέθετο στεφάνους κριτὰς
 ἐπὶ σφετέρᾳ καὶ οἱ κλέος οὐρανόμηκε· χαῖρε»

Κλέων Θηβαῖ πατρίδ' ἐπευκλείσας ».

Οἱ Βοιωτοὶ ἐπέδωκαν καὶ εἰς τὰς ἐπιστήμας,
 πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐτίμησαν τὴν Σωκρατικὴν σχο-
 λήν, ὡς οἱ Κέβης, Σιμίαι, Κράται, Ἰππαρχία
 γυνὴ αὐτοῦ, Φιλωνίδης καὶ ἄλλοι, πολλοὶ δὲ ἐ-
 γένοντο ποιηταί, μουσικοὶ καὶ ἀρχιτέκτονες, ἐν
 οἷς λάμπουν πλὴν τῶν εἰρημένων καὶ οἱ Ἀμ-
 φίων, Λίνος, Τειρεσίας καὶ Δάφνη ἡ θυγατέρα αὐ-
 τοῦ, Ἀγαμήδης καὶ Τροφώνιος οἵτινες ὑπῆρξαν
 χίλια περίπου ἔτη πρὸ Χριστοῦ καὶ οἱ ἀρχογό-
 ροι Ἀντιγενίδης, Τιμόθεος, Διονύσιος, Πυθαγόρας,
 Ἀρχέβουλος καὶ ἄλλοι μετὰ ταῦτα, πρὸς δὲ καὶ
 οἱ ἱστορικοὶ Ἀναξίς καὶ Διονυσιοδωρός. Ἦσαν δὲ
 καὶ πολὺ φιλοεόρται διὰ τοῦτο εἶχον διαφόρους
 εορτὰς καὶ πανηγύρεις πρὸς τιμὴν ὄλων τῶν θεῶν,
 ἐν αἷς διέπρεπον ἡ Ἰσμιλίου Ἀπόλλωνος, τοῦ Ἑρ-
 μοῦ εἰς Τάναγραν τοῦ Διὸς καὶ Ἑρμοῦ εἰς Πλα-
 ταιάς, τῆς Ἀθηνᾶς εἰς Καρώνειαν, τοῦ Ἡρακλέους
 καὶ τοῦ Ἀμφιάρεω.

Ἡ εορτὴ τοῦ Ἰσμιλίου Ἀπόλλωνος, ἡ τῆς εορ-
 τῆς τῶν κλάδων τῆς Δάφνης, ἐγένετο μεγαλοπρε-
 πεστάτη, συνοδευομένη καὶ ἀπὸ διαφόρους ἀγῶ-
 νας. Ὁ ὑπουργὸς τοῦ Θεοῦ ἡλλάσσετο κατ' ἔτος,
 ὥφειλε δὲ νὰ ἦναι ἀξιοθέατος νέος, σώφρων καὶ
 εὐγενής. Ἐπὶ τῆς τελετῆς ἐφαίνετο με χρυσοῦν
 διαδήμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς με κλάδον ἐλαίας εἰς
 τὴν χεῖρα, με πλοκαμὸς κυματιζομένους ἐπὶ τῶν
 ὤμων καὶ με ἔνδυμα μεγαλοπρεπές, ἀκολουθεῖτο
 δὲ ἀπὸ χορὸν νεανίδων, αἵτινες ὁμοίως ἐκράτουν
 κλάδους καὶ ἔψαλλον ὕμνους. Νέος τις τῶν συγ-
 γενῶν τοῦ ὑπουργοῦ ἐπροπορεύετο ἔχων ἀνὰ χει-
 ρας κλάδον ἐλαίας μέγιστον, ἀπὸ ἀνθη καὶ φύλ-
 λα δάφνης κατάκομον, ἐπὶ δὲ τοῦ ἄκρου τοῦ ἦτο
 σφαῖρα ἀπὸ Κύπριον χαλκόν, παριστώσα τὸν ἡ-
 λιον καὶ κύκλῳ αὐτῆς ἐκρέμαντο διάφορα σφαι-
 ρίδια τοῦ αὐτοῦ μετάλλου διὰ νὰ σημάνωσι τὰ
 ἄλλα ἄστρα καὶ τριακόσια ἐξήκοντα πέντε ται-
 νίαι πορφυραὶ τὰς ἡμέρας τοῦ ἔτους σημαίνουσαι·
 τελευταῖον ἡ σελήνη ἐσχηματίζετο δι' ἑτέρας
 σφαῖρας μικροτέρας τῆς πρώτης καὶ τεθειμένης
 κάτωθεν αὐτῆς, ταῦτα δὲ πάντα ἐπραττον διὰ νὰ
 παραστήσωσι τὸ πρωτεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος ἡ τοῦ
 ἡλίου, ἀπὸ τοῦς λοιποῦς ἀστέρας. Ἡ αἰτία τῆς
 πανηγύρεως ταύτης προέβλεπεν ἀπὸ νίκην τινὰ ἢ
 ἐποίησαντο οἱ Βοιωτοὶ κατὰ πόλεως τινὸς Ἀρνης
 ὀνομαζομένης.

Ἡ εορτὴ τοῦ Ἑρμοῦ εἰς Τάναγραν ἐγένετο λαμ-
 προτάτη. Εἰς τὴν πανηγυρίαν αὐτοῦ ἐκλέγετο ὁ
 ὠραιότερος καὶ φρονιμώτερος νέος διὰ νὰ προσφέ-
 ρῃ τὰ δῶρα πρὸς τὸν Θεόν. Μετὰ τὴν τελετὴν
 συνεκροτοῦντο διάφοροι ἀγῶνες εἰς οὓς ἡ ἀνδρεία
 τοῦ σώματος ἐπροτιμᾶτο.

Ἡ τοῦ Διὸς καὶ Ἑρμοῦ εἰς Πλαταιάς ἐπίσης ἐ-
 γένετο μεγαλοπρεπής, μεγαλοπρεπεστέρα δὲ ἔτι
 μετὰ τὰ Περσικά, καθότι οἱ Πλαταιεῖς λαθόντες

τὰ πρωτεῖα τῆς νίκης, ἠθέλησαν νὰ δικαιώσωσι τὴν νίκην ταύτην, ὅθεν ἐπεξέτεινον τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ ἑορτῇ γινομένους ἀγῶνας. Περί τὸ λυκαυγὲς τῆς ἡμέρας τῆς ἑορτῆς, ἡ μὲν σάλπιγξ ἐδίδε τὸ σημεῖον τῆς ἐναρξέως τῆς ἑορτῆς, οἱ δὲ Πλαταιεῖς σύμπαντες πάραυτα, ὄντες ἑτοιμοὶ καὶ ἐστολισμένοι ἐβάδιζον πρὸς τὸν Ναόν, προηγουμένων τῶν ὀχημάτων, πεπληρωμένων ἀπὸ στεφάνους καὶ κλάδους μύρτου, μετ' αὐτὰ, μέλας ταῦρος ὠδηγεῖτο ἀπὸ τοῦς ὠραιότερους νέους, οἵτινες ἔφερον καὶ ἄγγεῖα πλήρη γάλατος οἴνου καὶ διαφόρων ἀρωμάτων. Ἀκολουθῶς εἶπετο ὁ πρῶτος ἄρχων τῶν Πλαταιέων, ἐνδεδυμένος πορφύραν, καὶ κρατῶν εἰς μὲν τὴν δεξιὰν δοχεῖον καὶ εἰς τὴν ἐτέραν ξίφος, μετ' αὐτὸν ἤρχοντο οἱ ἱερεῖς ἀκολουθοῦμενοι ἀπὸ τοῦς λοιποῦς πολίτας ἄδοντας καὶ παίζοντας. Ἡ τοιαύτη πομπὴ ἀφοῦ διήρχετο τὴν πόλιν ἔρθανεν εἰς τὸν τόπον ἐνθα ἐγένετο ἡ μάχη μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ Περσῶν, ὅπου ὁ ἄρχων ἦνται ὕψω ἀπὸ πηγὴν τινὰ παρακειμένην, δι' οὗ ἐκλείε τὰ ἐγερόντα ἐπὶ τῶν τάφων ἡμιστήλια, εἶτα κατέβρεχαν αὐτὰ δι' ἀρωματικῶν οὐσιῶν, καὶ ἐθυσίαζε τὸν ταῦρον καὶ ἀφοῦ ἔπεμπε πρὸς τοὺς Δία καὶ Ἑρμῆν τὰς ἀνηκούσας δεήσεις ἐπεκαλεῖτο εἰς τὰς γενομένας σπονδὰς τὰς σκιάς τῶν πεσόντων Ἑλλήνων πολεμιστῶν, ἐπομένως πληρῶν ποτήριον οἴνου, ἔχυνε μέρος τι αὐτοῦ λέγων μεγαλῶν. Προπῖνον εἰς τιμὴν τῶν γενναίων ἀνδρῶν, οἵτινες ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος ἀπέθανον. Μετὰ ταῦτα ἤρχοντο οἱ χοροὶ καὶ διάφοροι ἀγῶνες μέχρι μεσημβρίας, ὅτε παρετίθεντο τράπεζαι πλήρεις διαφόρων ἐδεσμάτων καὶ φαγητῶν καὶ μετ' αὐτὰς ἤρχοντο εὐωχίαι διαχυτικῶς μέχρις ἑσπέρας.

Ὁ Ναὸς τοῦ Ἀμφιάρεω ἔκειτο εἰς κατάσκιόν τι μέρος, πλησίον τοῦ Ὠρωποῦ εἰς ὃν ἔτρεχον οἱ Βοιωτοί, διότι ἐκ δεισιδαιμονίας ἐπίστευον ὅτι δύνανται νὰ μάθωσι τὰ μέλλοντα. Ὅσοι ἤρχοντο ἐνταῦθα ὤφειλον νὰ ἐγκρατεύωνται ἀπὸ οἰνοντρεῖς συνεχεῖς ἡμέρας καὶ ἀπὸ τροφῆν ἡμερονύκτιον. Μετὰ ταῦτα ἐθυσίαζον κριὸν πλησίον τοῦ ἀγάλματος, ἐπὶ τοῦ δέρματος δὲ αὐτοῦ ἐκοιμῶντο εἰς τὸ προαύλιον τοῦ Ναοῦ, τὴν δὲ νύκτα, ὡς ἔλεγον ἐνεφανίζετο καθ' ὕπνον ὁ Ἀμφιάρεω καὶ ἀπεκρίνετο εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ προσκυνητοῦ καὶ ἐδιηγοῦντο μὲν ἄπειρα θαύματα τὰ ὅποια ἐγένοντο διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Ἀμφιάρεω, ἀλλ' εἶναι πασίγνωστον μέχρι σήμερον, ὅτι οἱ Βοιωτοὶ εἰς τοὺς χρησμοὺς ἦσαν πολὺ εὐκολόπιστοι, ὥστε οὐδεὶς δύναιτο νὰ πιστεύσῃ τὰ ὅσα διεκέρυττον.

Παρά τὰς Θήβας ὑπῆρχεν ὁ ναὸς τοῦ Ἡρακλείους εἰς ὃν λειτουργοὺς ὑπῆρχε πάντοτε ἱέρεια, ἥτις ἀφ' ἐνὸς μὲν ὑπέσχετο παρθενίαν διηγεῖσθαι, ἀφ' ἑτέρου δὲ διεκέρυττε τοῦτο καὶ διὰ τὰς ἀκολουθοῦσας αὐτῆς. Κατὰ τὴν ἑορτὴν αὐτοῦ ἐγένοντο διάφοροι ἀγῶνες καὶ διάφοροι ποιήσεις θέμα ἔχουσαι τὰ ἄλλα τοῦ ἥρωος τούτου τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς Βοιωτίαν εὐρίσκετο καὶ ὁ Ἑλικῶν, ὁ τῶν

διαβρυλληθεὶς ἀπὸ τοὺς παλαιούς συγγραφεῖς, διὰ τὴν καθρότητα τοῦ ἄερος, τὴν αφθονίαν τῶν ὑδάτων, τὴν εὐφορίαν τῶν κοιλάδων, τὰ καταφυχόν τῶν σκιῶν, τὴν ὠραιότητα τῶν παλαιῶν δένδρων καὶ πρὸ πάντων διότι ἦταν ἡ κατοικία τῶν Μουσῶν καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐνταῦθα ἐποιεῖτο κατὰ πενταετηρίαν ἑορτὴ καὶ ἀγῶνες Μουσεῖα ὀνομαζόμενα, ἐνθα ἡ Μουσικὴ καὶ ἡ ποίησις εἶχον τὰ πρωτεῖα. Ἐνταῦθα ἔζων πολλοὶ Βοιωτοὶ μακρὰν τῆς τύρβης τῶν πόλεων διδασκόμενοι τῆς φύσεως τὸ μεγαλεῖον καὶ τῶν Μουσῶν τὰς ἡδονάς. Ἐνταῦθα πολλοὶ σοφοὶ ἀρύσθησαν τὴν δόξαν ἥτις τοὺς ἀπὸ θανάτου ἐνταῦθα συνήρχοντο πολλακίς νέοι τε καὶ νέοι διὰ τὴν ἀκούσασιν τὰς μελιχίους συνθέσεις τῶν μεγάλων ποιητῶν καὶ Μουσικῶν τῆς Βοιωτίας.

Περί τὴν Λεβαδείαν πόλιν ἀξιόλογον, γέμουσαν ἀναθημάτων, ὑπῆρχε τὸ περιβόητον καθ' ὅλην τὴν γῆν, Μαντεῖον τοῦ Τροφώνιου Σηπταίου, εἰς τὸ ὅποιον ἔτρεχον ἀφ' ὅλα τὰ μέρη, διὰ νὰ μάθωσι τὴν τύχην τῶν καὶ τὸ μέλλον τῶν καὶ τοσοῦτον ἡ ἀπάτη καὶ ἡ δεισιδαιμονία εἶχε κορυφωθῇ ὥστε οἱ Ἕλληνες οἵτινες περὶ ὅλων τῶν πραγμάτων εἶχον μεγάλας ἰδέας, δὲν ἠδυνήθησαν ἢ νὰ συναίσθωνται σέβας μὲ φόβον μεμιγμένον διὰν ἀπῆρχοντο νὰ συμβουλευθῶσι τὸν Τροφῶνιον, ὅστις ἦτον ἀρχιτέκτων τις ὁ ὅποιος ἀφοῦ φιλοδόκησε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀγαμήδου τὸν περίφημον τῶν Δελφῶν ναόν, συνεισφύοντες μετ' αὐτοῦ καὶ ἐκλεψάν τὸν θησαυρὸν τοῦ ναοῦ καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἀγαμήδης συλληφθεὶς εἰς παγίδα τινὰ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Τροφώνιου, ἠναγκάσθη καὶ οὗτος νὰ φύγῃ καὶ ἀπωλέσθῃ. Διότι οἱ ἱερεῖς τοῦ Μαντείου τούτου, καθὼς καὶ τῶν λοιπῶν περιβλεπτῶν μαντείων τῆς Ἑλλάδος, τοσαύτην ἐπιβροχὴν εἶχον εἰς τὰ πνεύματα τοῦ λαοῦ, ὥστε ὅ,τι ἔλεγον ἐπιστεύετο πληρέστατα, ὁ δὲ ἀπιστῶν περιεφρονεῖτο καὶ ἀφορίζετο ἀπὸ πάσαν ἐκκλησίαν, διὰ τοῦτο ἐγένοντο τοσαῦται καταχρήσεις ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν πλαστῶν τούτων θεοτήτων, ὥστε καὶ αὐταὶ αἱ γενόμεναι κατὰ τὸν μεσαιῶνα ὑπὸ τῆς Παπικῆς Θεοφορίας, δὲν ἠδύναντο νὰ παραβληθῶσι με' αὐτάς.

Εἰς Βοιωτίαν ἐγεννήθη καὶ ὁ Ἐπαμεινώνδας ὁ μέγιστος κατὰ Κικέρωνα ἀνὴρ τῆς Ἑλλάδος, αὐτὸς τοῦ ὁποῦ τὸν πανηγυρικὸν δὲν δυνάμεθα νὰ ποιήσωμεν ἤδη, ἐπίστησε τὴν μεγίστην προσοχὴν οὐχὶ μόνον διὰ τὴν ἀναδείξῃ τοὺς Θεβαίους καὶ ἡθικὰς ἀνωτέρας ὅλων τῶν λοιπῶν λαῶν, ἀλλὰ καὶ στρατιωτικῶς νὰ καταστήσῃ αὐτοὺς τὸ κέντρον τῆς δυνάμεως τῆς Ἑλλάδος, παιδεύεις εἰς τὴν ἀγνὴν καὶ ἀσπίλιν Πυθαγορεῖαν φιλοσοφίαν παρὰ τοῦ Λύσιδος τοῦ Πυθαγορείου, ἠδυνήθη νὰ μεγαλύνῃ ἀφ' ἐνός τὰς βάσεις τῆς ἀνατροφῆς τῆς νεολαίας καὶ νὰ φέρῃ τὴν πολεμικὴν τέχνην ἀφ' ἑτέρου εἰς τελειότητα, ἐξαλείψας τὴν δόξαν ὅλων τῶν πρὸ αὐτοῦ διασηματέρων στρατηγῶν. Ὁ Ἐπαμεινώνδας Βοιωτάρχων ἐν Λεύκτροις ἐνίκησε Λακεδαιμονίους καὶ τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν Ἑλλήνων.

πρώτος ἐγένετο! Ταῦτα μὲν λέγουσι Διόδωρος καὶ Αἰλίου Ζηνόδοτος, ὅλοι δὲ οἱ ἱστορικοὶ συμφωνοῦν λέγοντες ὅτι πρῶτος αὐτὸς κατέβαλε τὴν ὑπερήφανον ὀφρὺν τῶν Λακεδαιμονίων ἀναδείξας αὐτοὺς οὐχὶ ἀνίκητους ὡς μέχρι τοῦδε ἐνομίζοντο, ἀλλὰ νενικημένους, τρέμοντας καὶ μὴ δυνήσοντας εἰς τὸ ἐξῆς· νὰ τυραννῶσι διὰ τῆς ἡγριότητος αὐτῶν καὶ ἀδικίας τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Ἐπαμινώνδας ἐτύσθησε τὸν ἀτρόμητον ἐκείνον στρατὸν τοῦ ἱεροῦ λόχου, τὸν ὁποῖον καὶ οἱ λεγεῶνες τῶν Ῥωμαίων δὲν ἠδύναντο νὰ νικήσωσι καὶ ὅστις ὡς λέγει ὁ Ἀθηναῖος συνίστατο ἐξ ἐραστῶν καὶ ἐρωμένων, διὰ τὴν περασμένη φαίνεται τὴν τοῦ Ἑρωτος σεμνότητα, οἵτινες ἡπάζοντο θάνατον ἐνδοξον ἀντὶ αἰσχροῦ καὶ ἐπονειδίστου βίου. Αὐτὸς κατέβαλε πᾶσαν σπουδὴν διὰ τὴν καταστροφήν τοῦ στρατοῦ τοῦ ὅλου καὶ ἠθικῶς ἀνώτερον τῶν ἄλλων στρατῶν, αὐτὸς ἀνέδειξε περιφήμους στρατηγούς· τοὺς Δαμάχον καὶ Ἰολλίδαν καὶ ἐνόςω ἐξῆς, ἡ Βοιωτία ἦτο ἡ δυνατωτέρα ἐπικράτεια τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ὁ θάνατός του κατὰ δυστυχίαν ὑστέρησε τοὺς Βοιωτοὺς τοῦ μεγαλείου αὐτῶν καὶ τοὺς ἐπανεφέρειν εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν θέσιν καὶ ὅμως μέχρι τῆς ὑποδουλώσεως αὐτῶν εἰς τοὺς Μακεδόνας καὶ Ῥωμαίους ἔχαιρον ἐξιδιασμένην ὑπόληψιν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων.

Περὶ τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρὸς συνετέχθη τὸ ἐξῆς ἐλεγείον.

Ἡμετέραις Βουλαῖς Σπάρτη μὲν ἐκείρατο δοῖαν
Μεσσηνίᾳ δ' ἱερὰ τέκνα χρόνῳ δέχεται
Θῆβαι δ' ὅπλοισι μεγάλη πόλις ἐστεφάνωται,
Αὐτόνομος δ' Ἑλλάς πᾶσα ἐν ἐλευθερίᾳ.

Αἱ γυναῖκες τῶν Βοιωτῶν διδασκόμεναι καὶ οἰκάδε καὶ εἰς τὰ δημόσια γυμνάσια ἐλευθέρως καὶ φρονίμως, ἦσαν μεγαλόσωμαι καλοκαμωμέναι καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ξανθαί. Εἰς τὸν περίπατον αὐτῶν ἦσαν εὐγενικώταται, εἰς τὸν στολισμὸν γλαφυρόταται, εἰς τὴν ἠθικὴν ἀνεπίληπτοι, δημοσία δὲ ἐξήρχοντο καλυπτόμεναι τὸ πρόσωπον μέχρι ὀφθαλμῶν. Τοὺς πλοκάμους αὐτῶν εἶχον περιπλεγμένους ἄνω τῆς κεφαλῆς, ἣν περιεκάλυπτον μὲ λευκὸν κάλυμμα, τοὺς δὲ πόδας τῶν εἶχον ἐσκεπασμένους μὲ ἐμβάδας πορφυρᾶς καὶ τόσον ἀβαθεῖς, ὥστε ἔμενον οἱ πόδες σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου ἀσκεπεῖς. Ἡ φωνὴ αὐτῶν ἦτον εἰς ἀκρον γλυκεῖα καὶ πλήρης μουσικῆς ἁρμονίας καὶ ποιήσεως, τὰ ἐνδύματά τῶν κόσμια καὶ σεμνά. Οἰκάδε ἐφαίνοντο ἄξια καὶ ὅλα τῆς οἰκιακῆς λειτουργίας οἰκονομίας, δημοσίως δὲ ἐν καιρῷ τῶν πανηγύρεων ἄξια νὰ φιλονεικῶσι καὶ μὲ τοὺς ἄνδρας περὶ τῶν πρωτίων τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ποιήσεως, διὸ καὶ ὁ Σοφοκλῆς.

Θῆβας λέγεις μοι τὰς πύλας ἐπταστόμου
Οὐδ' ἂν μόνον τίκτους αἰ θνηταὶ θεοῦ.

Ὁ δὲ Δικταίρχος λέγει ταῦτα. « Αἱ γυναῖκες αὐτῶν τοῖς μεγέθει, πορείᾳ ῥυθμοῖς εὐσημονέσταται τε

καὶ εὐπρεπέσταται τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι γυναικῶν. Τὸ τῶν ἱματίων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κάλυμμα τοιοῦτον ἐστίν, ὥσπερ προσωπίδι δοκεῖν πᾶν τὸ πρόσωπον κατεῖληθαι· γὰρ ὀρθόχλωμοι διαφαίνονται μόνον τὰ δὲ λοιπὰ μέρη τοῦ προσώπου πάντα κατέχεται τοῖς ἱματίοις· ποροῦσι δ' αὐτὰ πᾶσαι λευκά· τὸ δὲ τρίχωμα ξανθὸν ἀναδεσμενὸν μέχρι τῆς κορυφῆς, ὃ δὴ καλεῖται ὑπὸ τῶν ἑγχωρίων λαμπάδιον· ὑπόδημα λιτὸν οὐ βαθὺ φοινοῦν δὲ τῇ χροῖ καὶ ταπεινόν. Ἰσχωτὸν δὲ ὥστε γυνούς σχεδὸν ἐκφαίνεσθαι τοῦ πόδας, εἰς δὲ καὶ ταῖς ὁμιλίαις οὐλίαν Βοιωτῆται μᾶλλον δὲ Σικυωνῆαι· καὶ ἡ φωνὴ δ' αὐτῶν ἐστὶν ἐπίχαρις· τῶν δὲ ἀνδρῶν ἀτερπὴς καὶ βαρεῖα· οἱ γάμοι αὐτῶν ἐγένοντο ὡς ἐξῆς. Οἱ γονεῖς καὶ συγγενεῖς τῆς νύμφης ἔφερον αὐτὴν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ νυμφίου ὅπου ἐτελείτο ὁ γάμος, δι' ἀμείξης ἧς τοῦ ἀξίως ἔκαιον ἀκολουθῶν· πρὶν τῇ οἰκίᾳ διὰ τὴν δημοποιήτως τῇ νύμφῃ ὅτι ἐκεῖ ὤρειλε νὰ διαμένῃ σεβομένη τὸν νυμφίον τῆς κατὰ ὅτι δὲν ἠδύνατο εἰς τὸ ἐξῆς· νὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτὴν ὅπως σέηποτε τοιοῦτοι ἐγένοντο οἱ Βοιωτοί, ἀλλ' αἱ διχόνοιαι αἵτινες δὲν ἠδυνήθησαν πώποτε νὰ παύσῃσι μεταξὺ τῶν πρωτεύουσῶν πόλεων τῆς Βοιωτίας, αἱ συχναὶ ἀδικίαι τῶν Θεβῶν κατὰ τῶν ἄλλων πόλεων αἱ ἤθελον δεσποτικῶς νὰ ἐξουσιάζωσιν ἐναντίον τῶν κοινῶν συνθηκῶν ἐπέφερον πολλάκις δεινὰ ἀθεράπευτα καὶ τέλος τὴν ἐκδίκησιν τὴν ἐπιβουλὴν καὶ τὴν παραμέλησιν τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς ἠθικῆς καὶ μετ' οὐ πολὺ τὴν αὐτὴν εἰλωτείαν.

(ἀκολουθεῖ)

ΠΟΙΗΣΙΣ

Κ' ΕΓΩ ΗΓΑΠΗΣΑ.

Κ' ἐγὼ ἠγάπησα· κ' ἐγὼ ἐντὸς πιστῆς καρδίας
Διῆλθον ἄλλοτε στιγμὰς ἀγνώστου εὐφροσύνης,
Κ' ἐγὼ διῆλθον ἐραστῆς καὶ τέκνον τρικυμίας,
Καὶ μ' ἀπληστῆσαν τὴν ψυχὴν ἀνέπνευσα ἐκείνης!
ὦ, ἐνθυμούμαι· τῆς ψυχῆς ἡ μνήμη δὲν ἐκλείπει,
Δὲν λησμονοῦνται οἱ καιροὶ ποτὲ οἱ λατρευθέντες,
Τῆς ἀπωλείας ἡ πικρὰ τοὺς διασώζει λύπη,
Καὶ εἶναι θελητικώτεροι εἰς τὴν ψυχὴν ταφέντες...
Ἀποθαμμένοι χρόνοι μου· εἰς τὴν ψυχὴν μου ζῆτε!
Ζῆτε εἰς τὴν καρδίαν μου, ἐρπιδιὰ μου φίλη!
Τοῦ παρελθόντος ἐρασταὶ εἶναι οἱ ἔρημίται,
Καὶ δὲν ἀνοίγει δι' αὐτοὺς τοῦ μέλλοντος ἡ πύλη!
Παρὸν δὲν ἔχω, αὔριον, δὲν θέλω νὰ ἐλπίζω!
Τοῦ παρελθόντος τὴν πνοὴν μακρόθεν ἀναπνέω,
Εἰς μίαν ἄκραν τῆς ζωῆς σιωπηλὸς καθίζω,
Κ' ἐκείνην ἐνθυμούμενος χωρὶς ἐκείνης κλαίω,
Φεῖ· ὅσοι δὲν ἠγάπησαν δὲν ἔχουν μνήμην μόνον!
Τίς δύναται τὸν ἔρωτα ποτὲ νὰ λησμονήσῃ;